

XI ROCZNIK LUBUSKI

1

TOWARZYSTWO
LUBUSKIE NAUKOWE
ZIELONA GÓRA

NIK LUBUSK
cz. 1-2 (1981)

77

ROCZNIK LUBUSKI

XI

poświęcony
Wojewódzkiej Radzie Narodowej
w Zielonej Górze

CZĘŚĆ 1

LUBUSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE
ZIELONA GÓRA 1981

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Kazimierz Bartkiewicz, Józef Grzelak, Marian Kopij, Maria Jakowicka, Józef Jerczak, Kazimierz Mamak, Jan Muszyński, Franciszek Pastwa, Albert Pawłowski, Tadeusz Sojka, Eugeniusz Szafranski, Jan Wasicki

P-1237 1/1

REDAKTOR TOMU
JAN WASICKI

WSTĘP

Kolejny, XI tom Rocznika Lubuskiego poświęcamy działalności Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze, od momentu jej powstania aż do 1975 r., w którym upłynęło 25-lecie jej istnienia.

Nie można było jednakże pominąć omówienia jej genezy, kompetencji i form pracy kształtowanej wraz z włączeniem ziem środkowego Nadodrza do Macierzy.

Wiele trudu włożono w odbudowę i zagospodarowanie tych ziem, przywrócenie ich do polskości, w odbudowę i rozwój oświaty i kultury. Stąd też konieczność przedstawienia tych, trudnych początków wydawała się niezbędna dla uzmysłowienia sobie dzisiejszego stanu województwa zielonogórskiego, na które to składała się codzienna praca ludzi, którzy byli u początków jego tworzenia, region ten z gruzów odbudowywali i wreszcie tych, co w dniu dzisiejszym są za stan jego odpowiedzialni.

Ale w umysłach mieszkańców naszego zielonogórskiego regionu, opartego granicami z jednej strony o Odrę i Wartę, z drugiej zaś strony o granice Wielkopolski i Śląska, pozostaje żywe w pamięci pokolenie Polaków, którzy w trudnych warunkach zaboru zachowali swą polskość, wnosząc patriotyczną postawę, umiłowanie i poświęcenie dla Ojczyzny, do cnót i charakteru przybyszów na tych ziemiach osiedlających się i tworzących nowe społeczeństwo. Sięgnąć więc trzeba było do dalekiej przeszłości, by wydobyć prawdę historyczną o tych ziemiach, o ich politycznych kolejach losu, o tym wreszcie niezaprzeczalnym fakcie, że byliśmy tu pierwsi, o czym świadczą resztki grodów i zapiski kronik.

Wiele już na ten temat pisano. Ukazało się szereg monografii historycznych, socjologicznych, ekonomicznych, omawiających sprawy i ludzi środkowego Nadodrza. W cieniu pozostawała instytucja, która przecież stanowiła odzwierciedlenie przemian w Polsce Ludowej, nadawała ton, ukierunkowywała pracę, wyzwalala aktywne postawy społeczne. Chodzi tu o Wojewódzką Radę Narodową, która nie doczekała się swego opracowania.

To, co prezentujemy w tym numerze Rocznika Lubuskiego, nie rości sobie pretensji do wyczerpującego omówienia wszystkich problemów zwią-

zanych z pracą Wojewódzkiej Rady Narodowej, jej rolą, jaką odgrywała w systemie władzy w Polsce. Staraliśmy się przedstawić te zagadnienia w ujęciu chronologicznym, wedle kadencji WRN, równocześnie uwzględniając zmiany w zasadach działania i jej kompetencjach w oparciu o wydawane w kolejnych latach ustawy o radach narodowych.

Równocześnie przeprowadzona została próba oceny najważniejszych zagadnień, jakimi zajmowała się Wojewódzka Rada Narodowa w Zielonej Górze. Zdajemy sobie dobrze sprawę z niepełności tego ujęcia, ale liczyliśmy się z tym, że praca ta stanowić będzie punkt wyjścia do dalszych, bardziej pogłębionych opracowań.

JAN WAŚICKI

Spis ilustracji

	Str.
Terytoria plemienne w IX i X wieku na obszarze województwa zielonogórskiego	9
Obszar województwa zielonogórskiego w czasach piastowskich do połowy XIII wieku	16
Stabilizacja granic politycznych pod koniec XIV wieku na obszarze województwa zielonogórskiego	25
Charakter miast województwa zielonogórskiego przed reformą (XIII — XIV w.)	27
Reforma miejska w województwie zielonogórskim do połowy XV wieku	30
Obszar województwa zielonogórskiego w roku 1740	51
Gmach Urzędu Wojewódzkiego w Zielonej Górze — siedziba Wojewódzkiej Rady Narodowej. Fot. Janusz Łomski	128

SPIS TREŚCI

	Str.
WSTĘP	5
ZDZISŁAW KACZMARCZYK — Dzieje Ziemi Lubuskiej do roku 1793	7
JAN WĄSICKI — Ziemia Lubuska w latach 1793—1945	63
HIERONIM SZCZEGÓŁA — Powstanie rad narodowych na Ziemi Lubuskiej	115
HIERONIM SZCZEGÓŁA — Wojewódzka Rada Narodowa w I kadencji (1954 — 1958)	145
SPIS ilustracji	163